

ЗАПИСНИК

са Шесте седнице српско-хрватског међувладиног Мешовитог одбора за мањине одржане у Загребу и Врховинама, 22. и 23. октобра 2014. године

Српско-хрватски међувладин Мешовити одбор за мањине (у даљем тексту ММО), установљен на основу Споразума између Србије и Црне Горе и Републике Хрватске о заштити права српске и црногорске мањине у Републици Хрватској и хрватске мањине у Србији и Црној Гори, одржао је Шесту седницу 22. и 23. октобра 2014. године у Загребу и Врховинама.

Српску делегацију предводио је проф. др Зоран Машић, државни секретар у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, а хрватску делегацију мр Дарија Крстичевић, директорка Државног уреда за Хрвате изван Републике Хрватске.

Седницу је отворила председница хрватског дела ММО-а Дарија Крстичевић, која је у свом уводном обраћању подсетила да је пре десет година потписани Споразум о заштити мањина добар основ за решавање отворених питања у вези са заштитом мањинских права у обе земље и изразила спремност за активно деловање и чињење додатних помака у овом важном подручју. Истакла је да се успешним спровођењем препорука ММО-а, што свакако значи подизање нивоа мањинских права, доприноси и целокупном развоју и стабилности обеју држава – Републике Хрватске и Републике Србије.

Зоран Машић, председник српског дела ММО-а изразио је задовољство наставком разговора о унапређењу међунационалних односа. Рекао је да је Република Србија показала решеност да свим мањинским заједницама, а посебно хрватској мањини у Србији, осигура сва законска и уставна права. Изразио је наду да ће се у конструктивној расправи доћи до оптималних решења за отворена питања која коче даљи напредак у унапређењу заштите обеју националних мањина.

На дневном реду Шесте седнице ММО-а биле су следеће тачке:

- Анализа закључака и препорука са Пете седнице ММО-а;
- Разно.

Међувладин Мешовити одбор се током расправе о обостраној заштити мањина, односно о актуелним питањима положаја српске и хрватске мањине које живе у двома државама, сагласио о следећем:

1. Заштита права хрватске мањине која живи на подручју Републике Србије, односно српске која живи на подручју Републике Хрватске, представља један од основних услова за успостављање потпуне нормализације у односима двеју држава које су наклоњене заштити мањина.
2. Споразум о заштити права хрватске мањине у Србији и Црној Гори (чији је правни сукцесор Република Србија) и српске и црногорске мањине у Републици Хрватској, потписан 15. новембра 2004. године у Београду, обезбеђује одговарајући оквир за заштиту права мањинских заједница и за побољшање њиховог положаја.
3. Законска регулатива у обе земље углавном је задовољавајућа и у складу с европским стандардима, али често није задовољавајући ниво њене примене.
4. ММО поздравља успехе постигнуте у реализацији препорука прихваћених на ранијим заседањима ММО-а, но уједно закључује како један део препорука још није реализован, односно реализација је у току, па оне до реализације остају на снази.

5. ММО је донео закључак да би убудуће чланови одговарајућих ресора у двама делегацијама, у периоду између одржавања седница ММО-а, требало да међусобно комуницирају ради упознавања са темпом реализације препорука и проналажења решења за њихово ефикасније остваривање, као и предлагања актуелних тема за наредна заседања.
6. Представници двеју страна обавестили су се међусобно о ситуацији у вези са статусним положајем и финансирањем мањинских институција и удружења, као и о стању у области повраћаја имовине институцијама и удружењима мањинских заједница и у области повраћаја црквене имовине у двама државама. Договорено је да ће се и даље пратити стање у тим областима, у складу са интересима мањинских заједница у двама државама, у циљу проналажења модалитета враћања имовине мањинским заједницама, а у сарадњи с мањинским заједницама и институцијама.
7. Договорено је да ће се следећа седница ММО-а одржати у првој половини 2015. године у Републици Србији и да ће том приликом чланови ММО-а посетити хрватску националну мањину.

Након дискусије о свим тачкама дневног реда, чланови ММО-а сагласили су се да владама Републике Србије и Републике Хрватске упуте одређени број препорука, како заједничких за обе државе, тако и препорука за сваку од држава појединачно.

ПРЕПОРУКЕ

I

Препоруке за обе стране

Опште препоруке

1. ММО предлаже да обе стране додатно појачају напоре у предузимању још делотворнијих мера за запошљавање припадника српске, односно хрватске националне мањине у органима државне управе, правосуђу и унутрашњим пословима. На основу службених података из ове области, органи државне управе ће предузети одговарајуће мере за запошљавање представника српске, односно хрватске мањине, како би се достигла њихова одговарајућа заступљеност. ММО предлаже да обе стране обезбеде потребне услове за спровођење ове препоруке. ММО предлаже да српска страна уложи напоре и обезбеди податке из свих ресора и да се из података види не само број, већ и структура запослених, као и приказ мера и планова за нова запошљавања. ММО предлаже хрватској страни да појача напоре у спровођењу прописа и усвојених планова у овој области.
2. ММО поздравља предузете напоре обеју страна и предлаже да обе стране обезбеде услове за доследну примену позитивних законских прописа у области службене употребе језика и писма српске националне мањине у Републици Хрватској, односно хрватске националне мањине у Републици Србији.
3. ММО подржава успостављање железничког, речног, друмског и ваздушног путничког саобраћаја на релацијама између праваца у Републици Србији и Републици Хрватској који су постојали до распада СФРЈ. То се посебно односи на поновно успостављање саобраћаја на прузи Суботица-Винковци, преко Сомбора и Београд-Сплит, преко Винковаца, Бихаћа и Книна, речног саобраћаја скелом Бач-Вуковар, ваздушног саобраћаја између Београда и Загреба, као и успостављање додатних редовних аутобуских линија од значаја за обе мањине.

4. ММО предлаже да се размотри могућност измена пореских прописа у обе државе, у смислу ослобађања донација и поклона намењених мањинским удружењима и установама од пореских обавеза, као и других мера, а у циљу одрживости и просперитета обе националне мањине.
5. ММО поздравља висок степен остварене заступљености српске мањине у представничким телима на свим нивоима у Републици Хрватској и предлаже српској страни да уложи додатне напоре и омогући заступљеност припадника хрватске мањине у представничким телима на локалном, покрајинском и републичком нивоу, у складу са чланом 9. Споразума између Србије и Црне Горе и Републике Хрватске о заштити права српске и црногорске мањине у Републици Хрватској и хрватске мањине у Србији и Црној Гори који је потписан 15. новембра 2004. године у Београду. Предлаже се обема странама да омогуће заступљеност националних мањина у извршним органима на локалном нивоу, у складу са поменутиим чланом Споразума.
6. ММО предлаже да државни органи и институције обе државе у чијој су надлежности мањинска питања уједначе методологију приказа података и статистика у циљу њиховог лакшег поређења. Државни органи и институције у обема државама упућују се на међусобну комуникацију и тромесечно извештавање о учињеном које треба доставити и копредседницима.
7. ММО предлаже доследнију примену законских одредаба које санкционишу говор мржње. Сматрајући да само репресивне мере нису довољне, ММО позива обе државе да донесу културне, образовне и друге политике, као и акционе планове, усмерене ка превенцији злочина из мржње и говора мржње, те да у склопу тих планова одреде рокове, циљеве и средства, као и институције за њихово спровођење. ММО позива медије на заузимање активног става у вези са злочинима из мржње и говором мржње: да не објављују и не подстичу говор мржње, те да још већу пажњу посвете објављивању пресуда из ове области.

Образовање

8. ММО предлаже да се започну активности у вези с обезбеђивањем услова за образовање васпитача и наставника, и то у Републици Србији на хрватском језику, а у Републици Хрватској на српском језику. С тим у вези, ММО предлаже и иницирање дијалога између Универзитета у Новом Саду и Свеучилишта у Осијеку, у сарадњи са представницима двеју националних мањина. Такође, ММО поздравља напоре које Министарство знаности, образовања и спорта улаже у решавање проблема нострификације диплома стечених у Републици Србији у складу са Законом о регулираним професијама.
9. ММО препоручује да обе стране у најкраћем року, а према исказаним потребама, отворе лекторате за хрватски језик на универзитетима у Републици Србији, односно лекторате за српски језик на универзитетима у Републици Хрватској. ММО је констатовао да такође постоји потреба и за формирањем катедри за изучавање хрватског језика на универзитетима у Србији и српског језика на универзитетима у Хрватској.
10. ММО препоручује српској страни доследну примену члана 121. новог Закона о основама система образовања и васпитања који регулише услове под којима наставник и стручни сарадник може да обавља образовно-васпитни рад на језику националне мањине. ММО препоручује хрватској страни да размотри могућност издавања додатне лиценце којом се доказује знање српског језика за наставнике и институције који наставу изводе на српском језику. Потребно је обезбедити и

- доследно спровођење донетих закона и увођење нових механизма како би се побољшао квалитет наставе, укључујући и проверу знања мањинског језика.
11. ММО препоручује обема странама да се и убудуће приликом рационализације мреже школа доследно штите мањинска права, првенствено право на образовање на матерњем језику.

Култура

12. ММО предлаже двома државама да у оквиру редовне делатности одговарајућих државних институција подржавају пројекте заштите и очувања историјских места и материјалне и нематеријалне културне баштине мањина и историјских места хрватске мањине у Републици Србији, односно српске мањине у Републици Хрватској и да се системски настави с радом на попису и обнови покретне и непокретне културне баштине хрватске мањине у Републици Србији, односно српске мањине у Републици Хрватској, у сарадњи с мањинским заједницама.

II

Препоруке српској страни

Образовање

1. ММО поздравља учињене напоре и предлаже да српска страна убрза процес признавања диплома високошколских установа, водећи рачуна о томе да трошкови признавања буду примерени и уједначени.
2. ММО предлаже да српска страна осигура финансирање и штампање уџбеника за наставу на хрватском језику и да тржишна цена уџбеника за наставу на језику хрватске националне мањине буде иста као цена уџбеника за наставу на српском језику у Републици Србији.
3. ММО препоручује одобравање увоза и примене уџбеника, методичких и дидактичких средстава из Републике Хрватске за ученике који наставу похађају на хрватском језику док се не обезбеде уџбеници штампани у Републици Србији. ММО подсећа на законску норму да једном одобрени уџбеници, осим у случају када то закон предвиђа, не иду на поновно одобравање.
4. ММО препоручује српској страни да што хитније реши радно-правни статус наставника хрватског језика из Републике Хрватске.
5. ММО предлаже српској страни да осигура једног саветника или саветника-сарадника за праћење, вредновање и развој наставе на хрватском језику који би деловао у оквиру Школске управе Сомбор.
6. ММО поздравља отварање одељења на хрватском језику у средњем стручном образовању и предлаже српској страни да, у случају исказане потребе, након спроведене анкете, одобри отварање оваквих одељења на хрватском језику у средњем стручном образовању.
7. ММО препоручује српској страни да, на захтев Националног савета хрватске националне мањине, саме школе обавезно, уз остале изборне предмете, уврсте на листу изборних предмета школе изборни предмет Хрватски језик са елементима националне културе.
8. ММО подржава отварање посебног центра за наставу на хрватском језику, у складу са Законом о националним саветима националних мањина.

Култура

9. ММО предлаже српској страни да настави финансирање установа које су носиоци културне аутономије хрватске мањине у Републици Србији и финансирање културних програма, пројеката и делатности, посебно оних везаних за заштиту споменика културе хрватске мањине, уз примену уједначених критеријума с другим мањинама, уважавајући овлашћења која Национални савет хрватске националне мањине има у овој области у складу са Законом о националним саветима националних мањина.
10. ММО предлаже српској страни осигуравање адекватног простора за деловање установа хрватске мањине, првенствено НИУ „Хрватска ријеч“ и Завода за културу војвођанских Хрвата.
11. ММО предлаже српској страни да се, у сарадњи са Националним саветом хрватске националне мањине, настави са започетим активностима на решавању питања намене и обнове куће бана Јелачића у Петроварадину.

Информисање

12. ММО поздравља оснивање редакције на хрватском језику на Радио-телевизији Војводине у сарадњи са Националним саветом хрватске националне мањине и успешно решавање радно-правног статуса уредника и запослених у редакцији програма на хрватском језику. ММО препоручује наставак кадровског оснаживања и обезбеђивања потребне опреме за редакцију.
13. ММО предлаже да Републичка радиодифузна агенција, у сарадњи са Републичком агенцијом за електронске комуникације, испита могућност доделе регионалне фреквенције Радио Суботици на којој се емитује програм на хрватском језику.

III

Препоруке хрватској страни

Образовање

1. ММО препоручује хрватској страни да изврши статусне промене (пререгистрацију) школа у којима се настава остварује на српском језику.
2. ММО препоручује хрватској страни да размотри могућност оснивања средњошколског центра у Вуковару, који би изводио наставу на српском језику и ћириличком писму.
3. ММО препоручује хрватској страни разматрање могућности повећања финансијских средстава за израду или набавку дидактичке опреме за васпитно-образовни рад у предшколским установама на српском језику.
4. ММО препоручује хрватској страни да настави с праксом организовања наставе учења српског језика и културе у срединама у којима је исказан интерес ученика и родитеља преко Већа српске националне мањине или СКД „Просвјета“. Препоручује се предузимање радњи у вези са унапређењем курикулума и осавремењивањем методичких и дидактичких материјала у сарадњи с мањинским институцијама.

Култура

5. ММО предлаже хрватској страни наставак обнове и заштите сакралних споменика СПЦ-а у Републици Хрватској и наставак спровођења програма обнове споменика културе важних за културу и историју Срба у Републици Хрватској. ММО поздравља довршење или добар напредак у обнови или заштити неких споменика (Устанку народа Хрватске у Србу, Двора Стојана Јанковића у Исламу Грчком), те препоручује да се отпочну програми целовите заштите и презентације споменика према листи вредновања коју ће у што скоријем року израдити Министарство културе у сарадњи с институцијама српске мањине (попут Музеја химне у Глини, комплекса Петрова гора и Дудика у Вуковару).
6. ММО предлаже да Савет Јавне установе спомен подручја Јасеновац, на основу Закона о ЈУСП-у Јасеновац, валоризује концепцију поставке и рад националног Меморијалног музеја Јасеновац, расправи нацрт музејске презентације обележавања места страдања на обали Саве и у пуну функцију стави едукативни програм Музеја и настави са међународним програмима његове презентације.

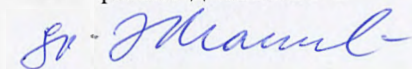
Информисање

7. ММО поново препоручује формирање редакције на српском језику на Хрватској радиотелевизији, у сарадњи са представницима српске националне мањине.
8. ММО предлаже сагледавање могућности да се део средстава из Фонда за потицање плурализма медија и разноврсности електроничких медија распоређује кроз одвојени конкурс за медије на српском језику, и то у сарадњи са представницима српске националне мањине, односно да се кроз законске промене омогући да се из средстава Фонда за плурализам медија омогући и институционална подршка медијским продукцијама српске заједнице.
9. ММО предлаже да Вијеће за електроничке медије, у сарадњи са Хрватском агенцијом за пошту и електроничке комуникације, испита могућност проналажења довољног броја радио и ТВ фреквенција с одговарајућим дометом за потребе српске националне мањине у Републици Хрватској, по постојећој законској регулативи.

Записник је сачињен у два примерка, на српском и хрватском језику, при чему су оба текста садржајно веродостојна.

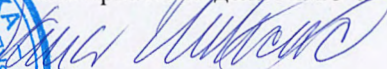
У Загребу, 23. децембар 2014. године

У име српског дела ММО-а

проф. др Зоран Машић

У име хрватског дела ММО-а

Мр Дариа Крстичевић